

pot sikeresen kitöltötték, a megfelelő pontszámot elérték, a tanfolyam elvégzéséről igazolást kapnak, melyet a város polgármestere is aláír.

A tanfolyam látogatottsága változatos volt. Az összlétszám az első évtizedben elérte a százötven főt, később fokozatosan csökkent, bár az előadássorozat hasznosságát, színvonalasságát mindenki elismerte a városban. Létszámproblémák a várakozással ellentétben első sorban a középiskolás csoportnál mutatkoztak kezdettől fogva. A szakközépiskolákból és szakmunkásképzőkből jóval többen jelentkeztek s jártak rendszeresen, mint a gimnáziumokból. A 2002-es évben a középiskolákból egyetlen tanuló sem érkezett, így akkor már csak az általános iskolai csoport indítására volt lehetőség. A szervezőmunka gyengesége mellett ebben része van a középiskolák érdektelenségének is. Számos esetben előfordult, hogy azon iskolák tanulói nem is tudtak a tanfolyamról, melynek a vezetői jelezték, hogy nem volt jelentkező.

Az általános iskolák példája azt mutatja, hogy a történelemtanár hozzáállása döntő fontosságú. A Belvárosi Általános Iskolából, ahonnan évről évre harmincon felül van a jelentkezők száma, mind az igazgató, mind a történelemtanár hozzáállása pozitív. Egyenesen megható az Erkel Általános Iskola példája, ahonnan több mint tíz éve közel harminc tanuló érkezik Varga Dezsőné történelemtanár vezetésével, aki a hallottakat nevelőmunkájában is felhasználja.

A szervezők nagy fontosságot tulajdonítanak a záró vetélkedőknek. Ez része a Város Napja ünnepélyesorozatának. Erre a rendezvényre a három főből álló csapatok hét fős háttér csapatot hoznak magukkal, mely a verseny kezdetén gyakorlati feladatot kap, s azt végrehajtva beszámolóját írásban átadja a zsűrinek. Gyakran az általuk szerzett pontszám dönti el a helyezést. Megható látvány, amint ezek a kis csapatok lázas sietséggel keresik fel az emlékhelyeket, ahol leírják az emléktáblák szövegét, kibetűzik régi síremlékek feliratait, időse embereket hallgatnak meg, kutatómunkát végeznek.

A verseny programja is színes, változatos minden alkalommal. Az írásbelin szereplő kérdések ez alkalommal mint villámkérdések szerepelnek. A várossal kapcsolatos dalok, indulók, versek felismerését írásban kell bizonyítani. A régi pápai mesterségek némajátékkal történő bemutatása derűs mozzanata a versenynek. Komoly, erőfeszítést igénylő feladat a kiselőadás megadott témáról, helytörténeti mű szakszerű bemutatása, csapatbeszámoló egy-egy intézmény történetéről.

Az utolsó két évben a *Szűkebb pátriánk* tanfolyam legfőbb támogatója a Kiállítóhelyek és Rendezvények Koordinációs Központja, melynek az igazgatója Borbély Lajos, aki változatlanul szívén viseli az általa kezdeményezett előadássorozat sikerét. Az ő helyettese, Nagy Imre végzi a szervezőmunkát, Huszár János ny. vezető szakfelügyelő a tanfolyam vezetője. Ők mindhárman hisznek abban, hogy a munka, amit végeznek hasznos és szükséges, ezért a jövőben még nagyobb erőfeszítéseket tesznek. Ennek érdekében meg kívánják nyerni a középiskolák vezetőit és a történelemtanárokat, s még változatosabbá igyekeznek tenni a foglalkozásokat. Úgy tűnik, munkájukat siker koronázza. 2003-ban a tanfolyamon jelentős számban vettek részt középiskolások. E tekintetben külön dicséretet érdemel a Batthyány Lajos Mezőgazdasági Szakközépiskola. Ez utóbbiból Juhász Erika történelemtanár vezetésével jártak nagyon rendszeresen a diákok. Mindez biztató jelenség, mely erőt ad a szervezőknek a további munkához.

Huszár János

Emlékeim a „Szűkebb pátriánk”-ról

Első találkozásom a tanfolyammal valamikor az 1990-es évek eleje táján lehetett, amikor felső tagozatos általános iskolásként volt szerencsém megismerni ezt a nemes, patriótaformáló kezdeményezést. Az érdeklődést felkeltő előadások, azon kitűnő előadói, s nem utolsósorban a tanfolyamvezető Huszár János Bél Mátyás-díjas helytörténész rendkívül fáradhatatlan, példamutató személye – mondhatom – egy életre elkötelezett a honismeret, a múlt, s az értékek iránti tisztelet mellett.

Egyetlen előadás sem múlhatott el, hogy ott ne legyek a tanfolyamon. Tátott szájjal hallgattam városom históriájával kapcsolatos, változatos előadásokat. Igazán nagy élményt jelentett

számomra Rácz István a bakonyi német telepesekről, vagy Varga Éva Teréz egykori híres pápai fazekasokról tartott előadása. Heitler Laci bácsi kitűnő, saját gyermekélményeit felvonultató és gazdagon illusztrált emlékei a vízimalmokról, a Tapolcáról mindig jó szívvel idézték fel bennem egyik kedvenc költőm Rab Zsuzsa: *Vízimalmok* című versének sorait, s csak mentőként cégérellték számomra is a bús valóságot: *„Kelepeltek, doromboltak – enémultak, beomlottak...”*.

A tanfolyamvezető lelkes segítőtársának, Fejes Sándornak a város irodalmi múltját, s Tungli tanár úrnak a város művészeti kincseit felvonultató számadásai, a sétákon személyes meggyőződéssel tapasztalt szép, köztéri emlékei még jobban erősítették a patriotizmus szellemét bennem. De talán a legnagyobb nyomot hagyta bennem Ács Anna veszprémi muzeológus Pápa népeletéről, az iparosság múlt századokbeli munkásságának, s a vidék lakosainak sorsát taglaló előadása. Neki köszönhetően meg Kaposy Luciánt, azt a neves református tanárt, aki a város helytörténet-kutatásának irányt adott, s mint író figyelemre méltó helyet foglalt el művelődéstörténetünk palettáján. Egyik példaképemnek a mai napig is őt tartom.

Mindig érdekesnek tartottam, s élvezettel hallgattam azoknak a felnőtt pápai helytörténészeknek a jelenlétét, akik gyakran bekapcsolódtak a tanfolyam munkájába – akik remek hozzászólásokkal egészítették ki az előadók által elmondottakat. Ezek számomra mindig tanulságosak voltak. Egyszer – emlékszem – Szollás László a tűzoltósággal, míg Szalay Tóni bácsi az izraelitákkal kapcsolatosan érvelt igen tanulságosan. Tőle hallottam a pápai gettóról, az ártatlanul elhurcoltakról, a Szálasi-rémuralom helyi gyalázatairól. Mondhatom, ezeket az információkat később aztán az iskolai történelem órákon, konkrétan a II. világháború apropóján fel is tudtam használni. Olyankor csak néztek a társaim, meg a tanáraink, hogy én meg honnan tudom. Hát ilyen haszonnal is járt a „Szűkebb pátriánk”. Kiegészítést, segítséget jelentett számomra az általános történelem tanulásának elsajátításában.

A „Szűkebb pátriánk” résztvevői abban a különös elismerésben is részesültek, hogy szabadon látogathatták a város különféle közéleti, irodalmi fórumait is. Így jutottunk el a Jókai Kör, illetve a Helytörténészek Köre, a későbbi Várostarténeti-honismereti Kör rendezvényeire, ahol olyan jeles, sokszor országos hírű személyiségekkel lehetett közvetlenül találkozni, akiket régebben csak a rádióban vagy a televízióban láthatott az ember. Így hozta a sors, hogy hallgathattam élőben Tüskés Tibort, Simon László alezredest, akiről pont ilyen fórum alkalmával tudtam meg, hogy tollával is kiválóan szolgálja a magyar katonai és polgári ejtőernyőzés ügyét. De hallgathattam Kositzky Attilát s lányát, aki kiváló költőnek bizonyult. Szóval volt kiktől hallanom hazánkról és népiünkről szeretettel, büszkeséggel áthatottan. Ezek is a szellemi épülésemet gyarapították.

Büszkeséggel, s felettébb köszönettel gondolok a „Szűkebb pátriánk”-ra – személy szerint Huszár János bácsira, aki nélkül a tanfolyam sohasem létezhetett volna –, akinek egész habitusa teljességgel rányomta bélyegét céljaim formálására, a helytörténeti-honismereti mozgalomban való eddigi ténykedésemre.

Sajnos manapság a fiatalok érdeklődése sokszor nem a múlt nemes, tiszta hagyományainak ápolása, a szülőhely, a haza iránt való szeretet elmélyítése felé fordul, de talán a tovább élő „Szűkebb pátriánk” várostörténeti előadássorozat fenntartásával csak-csak születik majd hozzám is hasonló fiatal a jövő pápai lokálpatriotizmusának továbbfolytatására. Adja Isten!

Ifj. Kerecsényi Zoltán